ارشادالمسلمین فی احکام‌الدین

علی بن مهدی لاهجی طهرانی

www.ketab.ir

نشردینا

سرشناسه	:	لاهیجی حائری، علی، - ۱۳۰۶.
عنوان و نام پدیدآور	:	ارشادالمسلمین فی احکام‌الدین/ علی‌بن‌مهدی لاهجی‌طهرانی؛ ویراستار_ شبنم حسن‌پور.
مشخصات نشر	:	تهران: دینا، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۱۹۰ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۳-۰۸-۷ ۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	واژه‌نامه.
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	اصول دین
موضوع	:	فروع دین
موضوع	:	اصول فقه شیعه -- قرن ۱۳ق.
شناسه افزوده	:	حسن‌پور، شبنم، ۱۳۶۱ -، ویراستار
رده‌بندی کنگره	:	BP۲۱۱/۵/ل۲۴الف۲ ۱۶۲۹۳
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۴ ۱۷۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۵۲۷۶۷۲

www.ketab.ir

نشر دینا

- ارشادالمسلمین فی احکام‌الدین
- علی بن مهدی لاهجی طهرانی
- ویراستار: شبنم حسن‌پور

- چاپ اول: ۱۳۹۳
- قطع و تعداد صفحات: ۱۹۰ صفحه رقعی
- بها: ۱۰۰۰۰ تومان

- صفحه‌آرا: فاطمه محمدی
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۳-۰۸-۷

آدرس: سیدخندان، خیابان سروش، کوچه حبیبی، پلاک ۴۶، واحد ۳

پیشگفتار

کتاب *ارشادالمسلمین فی احکام الدین* را **علی‌بن مهدی لاهیجی تهرانی** نگاشته است. نیازی به ذکر احوال مؤلف نیست چرا که وی فصلی را در کتاب به شرح احوال خود اختصاص داده است.

نسخه‌ای که کتاب حاضر از روی آن آماده شد، چاپ سنگی و به خط محمد حسین گلپایگانی است و ۲۲٤ صفحه دارد، این نسخه به سال ۱۳۱۷ق / ۱۲۷۹ ش در دارالطباعه آقا سید مرتضی واقع در تهران چاپ شده است.

این کتاب شامل یک مقدمه، دو فصل اصلی و یک خاتمه است که خاتمه به سه فصل تقسیم می‌شود. دو فصل اصلی این کتاب را توضیحات پیرامون اصول و فروع دین و شرع مذهب شیعه در بر می‌گیرد. تلاش نگارنده بر آن است که در اثبات هر یک از این اصول و فروع، دلایل و استدلال‌های روشنی بیان کند.

در خاتمه، نویسنده به تشریح و توضیح وقایع، اخبار فتن آخرالزمان و مواعظ و نصایح می‌پردازد علی لاهیجی با زبان ساده و مفهمی این مطالب را نوشته است اما در اثر دیگر خود *مخزن‌الفرائد* همین مطالب را گسترده‌تر و مفصل‌تر بیان می‌کند.

برای تنظیم واژه‌نامه اساس کار بر *لغتنامه دهخدا* نهاده شده و همچنان از فرهنگ سخن و فرهنگ معین نیز بهره برده شده است.

مشخصات رسم الخط

www.ketab.ir

- یکی از ویژگی‌های رسم‌الخط این نسخه پیوسته نویسی است:

فعل «است» غالباً به کلمه قبل از خود چسبیده، حتی در مواقعی که کلمه مختوم به صامت است.

حرف «به» همواره به کلمه بعد از خود چسبیده است: بسبب (به سبب)

پیشوند صرفی «ب» و پیشوند منفی ساز«ن» در مواقعی از فعل بعد از خود جدا نوشته شده‌اند: به بیند(ببیند)

حرف «گ» همه جا به صورت «ک» آمده است.

در متن کلمات عربی و قرآنی با رسم الخط عربی آورده شده است: زکوة (زکات)، حیوة (حیات)

در اغلب موارد به جای «ای» نکره یا وحدت که متصل به «ها» غیر ملفوظ شده، همزه به کار رفته است: نشانهٔ بان (اشاره‌ای به آن)

اعراب گذاری‌های مجدد عربی طبق نسخه انجام شده است اما اعراب آیات قرآن صحیح و طبق قرآن مجید است گرفته است.

در اغلب موارد «آ» بدون مدّ نوشته شده است

شبنم حسن‌پور

www.ketab.ir

فهرست

مقدمه ۷
اصول دین ۱۳
اصل اول در توحید و اثبات آن ۱۳
اصل دویم در عدل و اثبات آن ۲۰
اصل سیّم در نبوّت ۳۸
اصل چهارم در امامت ۴۴
اصل پنجم در معاد ۵۳
فرع دین ۷۵
فرع اول ۷۵
فرع دوم ۱۰۳
فرع سوم ۱۰۷
فرع چهارم ۱۱۳
فرع پنجم ۱۱۵
فرع ششم ۱۱۷
فرع هفتم و هشتم ۱۲۱
خاتمه ۱۲۳
فصل اول ۱۲۳
فصل دوم ۱۵۱
فصل‌سوم ۱۶۹
واژه‌نامه ۱۸۰

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و سپاس بیرون از وهم و قیاس ذات واجب‌الوجودی را رواست که به ارادهٔ فعلیهٔ خود، نفوس قدسیه بشریه را خلعت هستی پوشانیده و به تجلیات انوار جلالیه و جمالیه بی‌مانند خود همگی را به ذات کامل‌الصفات خود شناسا گردانید «یا مدل علی ذاته بذاته»[1] تا از فیوضات مطلقه ربانیه و سعادت لقاء رحمت ایزدی و بهانهٔ بهشت ابدی ایشان گردند و درود و تحیات نامحدود بر نبی معظم محمود و اهل بیت اخیار و اصحاب والا تبارش باد من الان الی یوم المعاد.

اما بعد، بر رأی رزین فقیر الی الله الغنی **علی‌بن‌مهدی‌اللاهجی الطهرانی** عفی عنهما که بتاریخ دهم سنه هزار و سیصد و هفدهٔ هجری که سال چهارم است از جلوس میمنت مانوس پادشاه کیوان‌جاه ملایک‌سپاه، نواب کامیاب، مالک رقاب، شهنشاه خلافت مآب، نخبهٔ طوایف امم و زبدهٔ ملوک عرب و عجم، اورنگ‌آرای خواقین روزگار و مملکت‌پیرای شاهان تاجدار، غوث‌الدنیا و الدین، غیاث‌الاسلام والمسلمین مالک‌الممالک بالاستحقاق و ناصرالبریهٔ فی الآفاق، السلطان الاعظم و الخاقان الافخم ابوالنّصر و الظّفر خلدالله ظلال معدلته علی بسیط الارضین و ابّد آثار شوکته الی یوم‌الدین، از یمن قدوم معدلت لزوم آن شهنشاه گردون‌جاهِ ملایک‌سپاه توجهات کریمانهٔ حضرت مستطاب اجل ارفع امجد اشرف اعظم میرزا علی‌اصغر خان، صدر اعظم دولت جاوید مدّت مملکت عِلّیه عالیه ایران، صانه الله عن

---

۱. قول امیرالمومنین علیه‌السلام؛ شیخ صدوق؛ التوحید؛ باب التوحد و نفی التشبیه، ص ۳۵

www.ketab.ir

طوارق الحدثان و فرمان آخ اعز کامکارش، جناب جلالت‌مآب اجل ارفع اکرم المسمّی به محمد قاسم خان و الملقب به‌عزّالسطان عزّزالله‌الملک الرحمن به طبع کتاب مستطاب *مخزن الفراید فی اصول العقاید* موفق و رستگار شدم و به این نعمت عظمی مورد افتخار گردیدم و چون آن کتاب مستطاب متضمّن بعضی از مسائل مشکله بوده است که عوام‌النّاس را در فهم آن مطالب چندان مدخلیّت نبوده که فائده عایدشان گردد و لهذا تحریض و ترغیب بعضی از دوستان ابرار و علماء و اخیار وادارم فرمود که جمله‌ای از آن کتاب باشد از واجبات دین و صیغ‌العقود را بر این اوراق گزارش در نهایت اختصار نگارش نمایم و در روزگار به یادگارش گذارم که از انتفاع عموم ناس دخیل «یَومَ لا یَنفعُ مَالٌ وَ لابَنُونٌ»[1] این فقیر تیه‌روزگار گردد و آن را به *ارشادالمسلمین فی امر الدین* نام نهادم و مشتمل است بر مقدمه و پنج اصل و تبصره و هشت فروع و خاتمه مقدمه در عدد فرق امّت پیغمبر آخرالزمان علیه صلوات الملک المنان و عدد اصول دین و مذهب و عدد فروع دین است با تکلیف مکلف.

اصل اول در توحید و اثبات آن است عقلاً و نقلاً.

اصل دویم در عدل و اثبات آن‌است، عقلاً و نقلاً.

اصل سیم در نبوّت و اثبات آن‌است، عقلاً و نقلاً.

اصل چهارم در امامت و اثبات آن‌است، عقلاً و نقلاً.

اصل پنجم در معاد و اثبات آن‌است، عقلاً و نقلاً.

---

۱. الشعراء: ۸۸

www.ketab.ir

تبصره در بعضی از بیانات مؤلف فقیر است در معنی علم و احکام خمسه تکلیفیه.

فرع اول در نماز است.

فرع دوم در روزه است.

فرع سیم در زکات است.

فرع چهارم در خمس است.

فرع پنجم در حج است.

فرع ششم در جهاد است.

فرع هفتم در امر به معروف است.

فرع هشتم در نهی از منکر است.

خاتمه در مطالب متفرقه است و آن مشتمل بر سه فصل است:

فصل اول در بعضی از صفات لازمه و جایزه و ایقاعات است که حاجت مردم به آنها بیشتر باشد.

فصل دویم در ذکر بعضی از اخبار صاحب‌الزمان و علائم ظهور حضرت حجت ابن‌الحسن، صاحب‌الزمان علیه‌السلام است اجمالاً.

فصل سیّم در بعضی از مواعظ و نصایح است.

www.ketab.ir

اما المقدمه بدان که امت پیغمبر آخرالزمان بر هفتاد و سه فرقه‌اند، چنان‌که رسول خدا فرمود: «زود است که امت من بر هفتاد و سه فرقه شوند، یک فرقه از ایشان اهل نجات و باقی اهل هلاک» و اسامی و مذاهب جمیع آنها را در کتاب *مخزن‌الفرائد* ایراد نموده‌ام و آن یک طایفه ناجیه شیعه اثنی‌عشری‌اند که دوازده امامی باشند یعنی حضرت محمدبن عبدالله‌بن عبدالمطلب‌بن هاشم‌بن عبدمناف را پیغمبر خود دانند و بعد از آن حضرت علی‌بن ابی‌طالب را خلیفه و جانشین بلافصل آن حضرت دانند و بعد از آن سرور یازده نفر اولاد طاهرین او را که امام حسن و امام حسین و امام زین‌العابدین و امام محمدباقر و امام جعفرصادق و امام موسی‌کاظم و امام رضا و امام محمدتقی و امام علی‌النقی و امام حسن عسگری و حجةبن‌الحسن حضرت صاحب‌الزمان علیهم‌السلام فردا بعد فرد، امام خود بدانند، و بدان که از برای دین این پیغمبر خاتم‌الانبیاء و پیشوایی است که دین و مذهب شیعه اثنی‌عشریه به آنها برپا و استوار است و به آنها دین ایشان محکم شده و نجات حاصل کنند و به بهشت عنبرسرشت درآیند که اگر کسی در هر یک از آنها شک کند و یا انکار نماید البته کافر و نامسلمان خواهد بود چنان‌که از برای این دین، فروع و شاخه‌هایی است که بنای شیعه بر عمل به آنهاست و فروع دین بر هشت است: نماز، روزه، خمس، زکات، حج، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، و دانستن این فروع و عمل به آنها یا اجتهاد شخصی مکلّف است از ادله شرعیه کتاب و سنّت و اجماع و عمل به فتوایی که در مجلس مذکور است و یا به تقلید مجتهد حیّ علم است که از اشتغال ذمّهٔ یقینی خود برائت ذمّهٔ یقینی حاصل نماید و یا به احتیاط مجمع بین

www.ketab.ir

فتاوی مجتهدین است در صورت علم و اطلاع بر آن فتاوی، و هر یک از این فروع دین با مسائل متعلقهٔ به آن اجمالاً در مباحث فروع این وجیزه مذکور خواهد گردید.

www.ketab.ir